

Õiguskomisjon Esimees

22.6.2018

Czesław SIEKIERSKI
Esimees
Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon
BRÜSSEL

Teema: Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse nõukogu otsust 2003/17/EÜ seoses Brasiilias söödakultuuri- ja teraviljaseemne tootmiseks kasvatatavate seemnekultuuride põldtunnustamise samaväärsusega ning Brasiilias toodetud söödakultuuri- ja teraviljaseemne samaväärsusega ning Moldovas teravilja-, köögivilja-, õli- ja kiudtaimede seemne tootmiseks kasvatatavate seemnekultuuride põldtunnustamise samaväärsusega ning Moldovas toodetud teravilja-, köögivilja-, õli- ja kiudtaimede seemne samaväärsusega – arvamus õigusliku aluse kohta (COM(2017)0643 – C8-0400/2017 – 2017/0297(COD))

Austatud esimees

Palusite 24. aprilli 2018. aasta kirjas õiguskomisjonil kontrollida vastavalt kodukorra artikli 39 lõikele 2 komisjoni kõnealuse ettepaneku õigusliku aluse sobivust.

Õiguskomisjon arutas eespool nimetatud küsimust 20. juuni 2018. aasta koosolekul.

Ettepanekus on õigusliku alusena nimetatud Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping) ilma täiendavate täpsustusteta ja nelja valdkondliku direktiivi sätteid, mis annavad nõukogule õiguse samaväärsuse üle otsustada (vastavalt direktiivi 66/401 artikli 16 lõige 1, direktiivi 66/402 artikli 16 lõige 1, direktiivi 2002/55 artikli 37 lõige 1 ja direktiivi 2002/571 artikli 20 lõige 1).

I. Taust

Komisjoni ettepanek käsitleb kolmandatest riikidest pärit seemnete importi. Komisjon teeb ettepaneku lisada Brasiilia ja Moldova nende riikide loetellu, kelle kontrollisüsteemi tunnustatakse teatavat liiki taimede seemnete puhul. Selleks muudetakse nõukogu otsust

2003/17/EÜ kolmandates riikides teostatud seemnekultuuride põldtunnustamiste samaväärsuse kohta ja kolmandates riikides kasvatatud seemne samaväärsuse kohta.

Seemnete turustamist käsitlev liidu õigus on sätestatud ühes horisontaalses direktiivis (nõukogu direktiiv 2002/53/EÜ ühise põllumajandustaimesortide kataloogi kohta) ning mitmes valdkondlikus direktiivis, mis hõlmavad teatavat liiki põllukultuure (söödakultuurid, teravili, õli- ja kiudtaimed, puuviljad, peet jne). Lisaks on nende direktiivide alusel võetud vastu mitmed rakendusmeetmed. Kõnealuste õigusaktide eesmärk on suurendada põllumajanduse tootlikkust ja varude kättesaadavust, tagades, et turustatud seemned on piisava idanevusega ja haigustest vabad. Peamine reegel on see, et seemneid võib liidu turule viia üksnes juhul, kui need kuuluvad registreeritud sorti (need on loetletud „kataloogis“) ning on osa sertifitseeritud seemnepartiist.

Sertifitseerimise eesmärk on tagada, et seemned on ka tegelikult sellest sordist, mis on väidetud, ning et nad on terved ja kvaliteetsed. Sertifitseerimist teostavad ametiasutused või toimub see ametliku järelevalve all ning see hõlmab põldtunnustamist, st kasvatuskoha ja partiide visuaalset kontrolli ning proovide võtmist ja testimist.

Käesolev ettepanek puudutab nelja valdkondlikku direktiivi: nõukogu direktiiv 66/401/EMÜ söödakultuuride seemne turustamise kohta, nõukogu direktiiv 66/402/EMÜ teraviljaseemne turustamise kohta, nõukogu direktiiv 2002/55/EÜ köögiviljaseemne turustamise kohta ja nõukogu direktiiv 2002/57/EÜ õli- ja kiudtaimede seemne turustamise kohta.

Nendes õigusaktides on sätestatud võimalus, et kolmandas riigis koristatud seemet, mis annab seemne omaduste ja katsetamise osas samu tagatisi kui Euroopa Liidus koristatud seeme, või kolmandas riigis teostatud seemnekultuuride põldtunnustamist peetakse ELi nõuetele vastavaks. Eespool nimetatud neljas direktiivis nähakse ette, et kolmandad riigid, kellele antakse võrdväärsus, määrab komisjoni ettepanekul kindlaks nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega.

Nende sätete alusel on nõukogu otsuses 2003/17/EÜ (õigusakt, mida muudetakse käesoleva ettepanekuga) ette nähtud, et teatavaid seemneid, täpsemalt söödataimede, teravilja-, köögivilja- ning õli- ja kiudtaimede seemet, mis on toodetud loetletud kolmandates riikides, tuleb käsitada samaväärsena liidus toodetud sama liiki seemnetega, ning et kõnealustes riikides teostatud seemnekultuuride põldtunnustamine vastab asjaomastele liidu nõuetele. Nimetatud otsus sisaldab ka sätteid liikmesriikide territooriumil toimuva seemnete uuesti märgistamise ja uuesti sulgemise kohta. Otsuse I lisas on esitatud nende põllukultuuride ja kolmandate riikide loetelu, mille puhul antakse samaväärsus.

Käesoleva ettepanekuga lisatakse Brasiilia kolmandate riikide loetellu seoses söödakultuuride seemne ja teraviljaseemnetega ning Moldova seoses teravilja-, köögivilja-, õli- ja kiudtaimede seemnetega. Ettepanekuga muudetakse veidi ka seemnete uuesti märgistamist ja uuesti sulgemist käsitlevaid sätteid.

II. Kavandatud õiguslik alus

Ettepanekul on mitu õiguslikku alust: ELi toimimise leping ilma täiendavate täpsustusteta ja nelja valdkondliku direktiivi¹ sätted, mis annavad nõukogule õiguse samaväärsuse üle otsustada

¹ Nõukogu direktiiv 66/401/EMÜ söödakultuuride seemne turustamise kohta; nõukogu direktiiv 66/402/EMÜ teraviljaseemne turustamise kohta; nõukogu direktiiv 2002/55/EÜ köögiviljaseemne turustamise kohta; nõukogu direktiiv 2002/57/EÜ õli- ja kiudtaimede seemne turustamise kohta.

(vastavalt direktiivi 66/401 artikli 16 lõige 1, direktiivi 66/402 artikli 16 lõige 1, direktiivi 2002/55 artikli 37 lõige 1 ja direktiivi 2002/57 artikli 20 lõige 1).

III. Aluslepingu asjaomased sätted

ELi toimimise lepingu artikli 43 lõikes 2 on sätestatud:

„Euroopa Parlament ja nõukogu kehtestavad seadusandliku tavamenetluse kohaselt ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega artikli 40 lõikes 1 ettenähtud ühise põllumajanduse turukorralduse ning muud ühise põllumajanduspoliitika ja ühise kalanduspoliitika eesmärkide saavutamiseks vajalikud sätted.“

IV. Kohtupraktika seoses õigusliku aluse valikuga

Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt „peab liidu õigusakti õigusliku aluse valik põhinema objektiivsetel asjaoludel, mis on kohtulikult kontrollitavad ja mille hulka kuuluvad eelkõige õigusakti eesmärk ja sisu“.¹ Üldine viide ELi toimimise lepingule ei ole seega piisav, sest see muudab õigusliku aluse määramatuks ja see takistaks Euroopa Kohtul selle asjakohasuse kontrollimist. Seega ei vasta viide aluslepingule tervikuna Euroopa Kohtu poolt kehtestatud põhinõudele.

Euroopa Liidu üks peamisi põhimõtteid on tema volituste tuginemine aluslepingule; selliste volituste puudumisel ei tohi liit tegutseda ning seda on kinnitanud Euroopa Kohus: „[...] liidu institutsioonide tahte formuleerumist puudutavad eeskirjad kehtestatakse aluslepingutega, mitte liikmesriikide või institutsioonide endi poolt. [...] Seega, kui tunnustada institutsiooni võimalust kehtestada seadusandlike aktide või rakendusmeetmete vastuvõtmist võimaldavaid teisest õigusest tulenevaid õiguslikke aluseid – kas akti vastuvõtmise korra rangemaks muutmise või lihtsustamise suunas –, tähendaks see talle suurema seadusandliku pädevuse andmist kui see, mis on aluslepingutega ette nähtud“². Valdkonlikele direktiividele viitamine õigusliku alusena ei oleks seega kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga ja sel alusel vastu võetud õigusakt oleks kehtetu. Seega kujutab kavandatud õiguslik alus endast ebaseaduslikku teisest õigusest tulenevat õiguslikku alust.

V. Ettepaneku sisu ja eesmärk

Ettepanek käsitleb seemnete importi. Sellega lisatakse Brasiilia ja Moldova nende riikide

¹ [joonealune märkus]

² Kohtuotsus, Euroopa Parlament vs. nõukogu, liidetud kohtuasjad C-14/15 ja C-116/15, ECLI:EU:C:2016:715, punkt 47. Selle põhimõtte kohta vt ka järgmisi kohtuotsuseid: Euroopa Parlament vs. nõukogu, kohtuasi C-363/14, ECLI:EU:C:2015:579, punkt 43; Euroopa Parlament vs. nõukogu, kohtuasi C-540/13, ECLI:EU:C:2015:224, punkt 32; Euroopa Parlament vs. nõukogu, liidetud kohtuasjad C-317/13 ja C-679/13, ECLI:EU:C:2015:223, punkt 42; Euroopa Parlament vs. nõukogu, kohtuasi C-133/06, ECLI:EU:C:2008:257, punktid 54–56.

praegu kehtivasse loetellu, kellele antakse teatavat liiki taimede seemnete puhul ELi samaväärsus. See laiendaks kvaliteetse seemne importimise võimalusi. Selles mõttes taotleb ettepanek eesmärki suurendada põllumajanduse tootlikkust ja põllumajandusliku tootmise ratsionaalset arengut. Samuti on selle eesmärk tagada varude kättesaadavus. Need eesmärgid on seotud ühise põllumajanduspoliitikaga ning on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 39 lõike 1 punktides a ja c.

VI. Analüüs ja sobiva õigusliku aluse kindlaksmääramine

Nagu eespool mainitud, võib ainult alusleping anda aluse akti vastuvõtmiseks komisjoni ettepaneku alusel. Komisjoni viidatud teised õigusaktid ei ole seega asjakohased, sest need ei saa olla ettepaneku õigusliku aluse osa.

Lisaks ei ole üldine viide ELi toimimise lepingule piisav. Kaasseadusandjad peavad ettepanekut muutma, tuues välja, milline säte peaks ettepaneku eesmärke ja sisu arvestades olema selle õiguslik alus. Kuna eespool nimetatud sisu ja eesmärk on rakendada ühist põllumajanduspoliitikat ettepanekus sätestatud aspektides, on ettepaneku asjakohane õiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 43 lõige 2.

VII. Kokkuvõte ja soovitus

Eeltoodut arvestades ei vasta ettepaneku õiguslik alus Euroopa Kohtu kehtestatud põhinõudele, kuna selles esitatud viide aluslepingule on umbmäärane ja ülejäänud viited on teiste õigusaktide sätetele.

Õiguskomisjon otsustas 20. juuni 2018. aasta koosolekul ühehäälselt¹ soovitada põllumajanduse ja maaelu arengu komisjonil jätta ettepaneku õiguslikuks aluseks ELi toimimise lepingu artikli 43 lõige 2.

Lugupidamisega

Pavel Svoboda

¹ Lõpphääletuse ajal olid kohal: Pavel Svoboda (esimees), Jean-Marie Cavada, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (aseesimees), Axel Voss (arvamuse koostaja), Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Sergio Gaetano Cofferati, Geoffroy Didier, Angel Dzhambazki, Rosa Estaràs Ferragut, Enrico Gasbarra, Mary Honeyball, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Gilles Lebreton, António Marinho e Pinto, Angelika Niebler, Evelyn Regner, József Szájer, Francis Zammit Dimech, Tadeusz Zwiefka.